

โครงการครูเพื่อศิษย์ สร้างการเรียนรู้สู่ระดับเชื่อมโยงออนไลน์

เวที Online PLC Coaching ครั้งที่ 11

วันพฤหัสบดีที่ 18 มีนาคม 2564 15.00 – 17.00 น. (Online ระบบ)

เรื่องเล่า : บุรณาการวิชาการงานอาชีพ+ศิลปะ หน่วย “ลดแปลงร่าง”

ครูต้นเรื่อง : ครูนันทน์ภัส พุทธิธนพัฒน์ (ครูต่อม) สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2
โรงเรียนอนุบาลวังดิน จ.ลำพูน

**โครงการครูเพื่อศิษย์
สร้างการเรียนรู้สู่ระดับเชื่อมโยงออนไลน์**

Online PLC Coaching ครั้งที่ 11

วันพฤหัสบดีที่ 18 มีนาคม 2564 เวลา 15.00 – 17.00 น. (ระบบ ZOOM)

เรื่องเล่า :

เรื่องเล่าของนักเรียนชั้นป.1/2 บุรณาการวิชาศิลปะกับวิชาการงาน
โรงเรียนอนุบาลวังดิน จ.ลำพูน

โดยครูต้นเรื่อง :

**ครูนันทน์ภัส พุทธิธนพัฒน์
(ครูต่อม)**

ชี้แจงเป้าหมายโครงการและแนะนำผู้เข้าร่วม

เป้าหมายกิจกรรม

1. ผู้เข้าร่วม เข้าใจ ทฤษฎีที่เชื่อมโยงกับ case study โดยมีหนังสือครูเพื่อศิษย์สอนสู่ระดับเชื่อมโยง เป็นหลักยึด
2. ให้ผู้เข้าร่วมเห็นวิธีการหลักการในหนังสือครูเพื่อศิษย์ สร้างการเรียนรู้สู่ระดับเชื่อมโยง ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนหรือในโรงเรียนของตน ซึ่งเป็นของจริงแล้วดูว่าที่

ห้องเรียนของคุณครูได้ทำหรือไม่ ทำแล้วเกิดผลดีหรือไม่อย่างไร นำมาร่วมแชร์ในวง PLC Online เรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาการสอนที่ดีขึ้น

3. PLC ครั้งที่ 7 – 14 เป็นการนำเคสครูต้นแบบจาก Workshop ครั้งที่ 1 มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อเนื่อง

ผู้เข้าร่วม PLC Online ประกอบด้วย คุณครูและผู้อำนวยการโรงเรียน 17 แห่งจากโรงเรียนจากเครือข่ายกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา(กสศ.) และ เครือข่ายมูลนิธิสยามกัมมาจล พร้อมด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ร่วมเรียนรู้

ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย

เครือข่ายมูลนิธิสยามกัมมาจล 9 โรงเรียน

1. โรงเรียนบ้านตะเคียนราม	6. โรงเรียนบ้านโนนแสนคำหนองศาลาศรี
2. โรงเรียนบ้านปะทาย	สะอาด : เข้าเวลา 16.00 น.
3. โรงเรียนบ้านนาขนวน	7. โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม
4. โรงเรียนบ้านไผ่หนองแคน	8. โรงเรียนเมืองคง (คงคาวิทยา)
5. โรงเรียนบ้านอิเหนา (รัฐประชานุกุล)	9. โรงเรียนบ้านร่องสะอาด (ครูอรุณวรรณ ชาติวัฒนชัย)

เครือข่ายกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) 8 โรงเรียน

1. โรงเรียนชุมชนวัดควนมีด	4. โรงเรียนอนุบาลวังดิน
2. โรงเรียนบ้านตะโล๊ะไผ่	5. โรงเรียนวัดกู่คำ (เมธาวิสัยคณาธร)
3. โรงเรียนบ้านโกรกกลี	6. โรงเรียนชุมชนบ้านบางเสร่

โรงเรียนต้นแบบ 6 โรงเรียน

1. โรงเรียนเพลินพัฒนา	4. โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี
2. โรงเรียนรุ่งอรุณ	5. โรงเรียนบ้านปลาตา
3. โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา	6. โรงเรียนอนุบาลสตูล

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้เชี่ยวชาญ (Mentor)

1. ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช	7. รศ.ดร.ธัญวิษ วิเชียรพันธ์
2. ดร.เจื้อจันท์ จงสถิตอยู่	8. รศ.ไพโรจน์ คีรีรัตน์
3. รศ.ดร.สุธีระ ประเสริฐสรรพ	9. อาจารย์ธนิศ มินวงษ์ (อ.ช้าง)
4. รศ.ประภาภัทร นิยม	10. คุณปิยาภรณ์ มั่นทะจิตร
5. ผศ.ดร.พงศ์พันธ์ แจ่ม	11. ครูศิวัฒน์ ศุภิลวรรณ (ครูปาด)
6. รศ.จุมพล ราชวิจิตร	

Facilitator : ดำเนินรายการภาพรวมและสรุปประเด็นแลกเปลี่ยน case ครู ผู้อำนวยการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ จากมูลนิธิสยามกัมมาจล

1. คุณนาถชิดา อินทร์สอาด (พี่ยุ้ย) มูลนิธิสยามกัมมาจล
2. คุณนภัส ชื่นศิริกุล (มิคซ์) มูลนิธิสยามกัมมาจล

Facilitator : ดำเนินรายการภาพรวมและสรุปประเด็นแลกเปลี่ยน case ครู ผู้อำนวยการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ จากโรงเรียนบ้านปลาตาว จ.เชียงใหม่

1. ครูกนกวรรณ แหวนเพชร (ครูแนนนี่) โรงเรียนบ้านปลาตาว
2. อาจารย์ธนิศ มินวงษ์ (ครูช้าง) ผู้อำนวยการสตาร์ฟิช อคาเดมี่

จุดมุ่งมองการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูต้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาหนังสือครูเพื่อศิษย์ สร้างการเรียนรู้สู่ระดับเชื่อมโยง ในประเด็น Visible Learning เด็กควรได้เรียนรู้ 4 ประเด็นสำคัญ คือ

- 1) มีเป้าหมายในการเรียนรู้เป็นของตนเอง
- 2) เห็นผลการเรียนรู้ของตนเอง
- 3) เห็นพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของตนเอง
- 4) สามารถพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของตนเองได้

ช่วงเข้าสู่เนื้อหาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “ครูเล่าเรื่องแผนการสอน”

ครูต้นเรื่อง : ครูนันทน์ภัส พุทธิธินพัฒน์ (ครูต้อม) สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2

โรงเรียนอนุบาลวังดิน จ.ลำพูน

เรื่องเล่า : บูรณาการวิชาการงานอาชีพ+ศิลปะ หน่วย “ลวดแปลงร่าง”

ประเด็นนำเสนอ : ครูต้นเรื่องนำเสนอแผนการสอน (จากเวที Workshop) เป็นอย่างไร และแผนการสอนที่ครูทำใหม่กับเพื่อนครู และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มีการนำไปปรับใช้อย่างไร

เรื่องเล่า

หน่วย “ลวดแปลงร่าง”

บูรณาการการงานอาชีพ+ศิลปะ
ป.1/2 โรงเรียนอนุบาลบ้านวังดิน

เรื่องเล่าของครูต้อม

ตอนที่ 1 การได้ร่วมเวที PLC - ได้แรงบันดาลใจเปลี่ยนแนวคิดการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่

ก่อนเข้าสู่เรื่องเล่า ครูต้อมเล่าถึงบริบทของโรงเรียนอนุบาลวังดิน ว่า โรงเรียนอนุบาลวังดิน สังกัด สพป.ลำพูนเขต 2 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จัดการศึกษาให้กับนักเรียนทั้งในเขตบริการและนอกเขตบริการ ซึ่งนักเรียนนอกเขตบริการจะมาเข้าเรียนที่นี่จำนวนมาก ก่อนที่จะมาเข้าร่วม โครงการครูเพื่อศิษย์ สร้างการ

เรียนรู้สู่ระดับเชื่อมโยงออนไลน์ (Online PLC Coaching) โรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการกับสตาร์ฟิชในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

สำหรับตัวครูต้อมเองนั้น รับราชการครูมาจนถึงปัจจุบันรวม 33 ปี โดยสอนที่โรงเรียนอนุบาลวังดินมาแล้ว 23 ปี เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 ทำการสอนทุกวิชา ยกเว้น ภาษาอังกฤษ

ครูต้อมได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ PLC Online ร่วมกับเพื่อนครูอีก 3 คน เมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรม PLC Online ไประยะหนึ่ง ได้เห็นตัวอย่างการจัดการกระบวนการเรียนการสอนของคุณครูหลาย ๆ ท่าน เช่น ครูยิ้ม (ครูศิริมา โพธิจักร) โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา ครูสุ (สุภาพร กฤตยากรนุพงศ์) โรงเรียนเพลินพัฒนา ครูเก๋ โรงเรียนรุ่งอรุณ ครูแนนนี่ (กนกวรรณ แหวนเพชร) โรงเรียนบ้านปลาตา ครูบุ (ศุภากร อ่อนลา) โรงเรียนบ้านตะเคียนราม และคุณครูอีกหลาย ๆ ท่านที่มาเป็นครูต้นเรื่องใน PLC Online และได้รับความรู้จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เติมเต็มในแต่ละครั้ง ทำให้ได้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การตั้งคำถามเพื่อให้เกิดเกิดทักษะการคิด การเรียนรู้เชิงประจักษ์ วิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายให้นักเรียน

เป็นจุดเริ่มต้นให้ครูต้อมคิดที่จะเปลี่ยนแปลง เพราะเมื่อย้อนคิดถึงวิธีการสอนของตัวเอง ทำอย่างไรนักเรียนของครูต้อมจะได้รับการเรียนรู้ที่หลากหลาย และทำให้เกิดการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้เอง จึงอยากปรับเปลี่ยนการสอนของตนเอง **มีความคิดอยากจะทำนอกกรอบจากที่เคยสอนมาบ้าง** ในบางวิชา เมื่อคิดได้ดังนั้น ครูต้อมจึงทดลองทำโดยการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ของตนเองขึ้นมา เป็นหน่วยบูรณาการวิชาการงานอาชีพ และ ศิลปะ ตั้งชื่อหน่วยว่า “ลวดกำมะหยี่แปลงร่าง” โดยออกแบบการสอนเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตั้งคำถาม
2. ขั้นจินตนาการ (ออกแบบ)
3. ขั้นวางแผนลงมือปฏิบัติ
4. ขั้นนำเสนอและสรุปผลงาน

กระบวนการสอนทั้ง 4 ขั้นตอนนี้ ได้เปลี่ยนแปลงการสอนของครูต่อมาจากแบบเดิมมาเป็นการสอนที่ตัวเองได้เปลี่ยนแปลง 3 ด้าน คือ

ด้านบทบาทการเรียนการสอน จากเดิมบทบาทอยู่ที่ครูเป็นใหญ่ เปลี่ยนเป็น ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ได้มีบทบาทมากกว่าครู

ด้านการเรียนรู้ของนักเรียน เดิมครูเป็นผู้ป้อนความรู้ให้กับเด็ก เด็กเป็นผู้รับ เปลี่ยนเป็น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เป็นเจ้าของการเรียนรู้ ได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

ด้านผลการเรียนรู้ เดิมครูตอมเน้นผลงานนักเรียน ต้องสวยงาม ปรับเปลี่ยนใหม่คือ ไม่เน้นผลงานว่า จะต้องสวยงาม แต่เน้นกระบวนการของนักเรียนที่ได้สร้างผลงานนั้นออกมา ว่ามีกระบวนการ มีระบบ ขั้นตอนในการทำงานอย่างไร

Q&A แลกเปลี่ยนเปลี่ยน เดิมเต็ม

Facilitator (ครูแนนนี่) : การใช้แผนการสอนแบบเดิม คุณครูเห็นการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนอย่างไร

ครูตอม : จะเห็นตอนนักเรียนทำกิจกรรม ซึ่งการสอนแบบเดิมเด็กจะไม่ค่อยได้แสดงออกเท่าไร แต่พอเปลี่ยนเป็นแบบใหม่ นักเรียนเมื่อเข้ากลุ่ม เขาจะมีอิสระในกลุ่ม ปล่อยให้เด็กได้ทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ โดยครูก็จะคอยห่างออกมาเป็นผู้เฝ้าดู เฝ้าสังเกต ได้เห็นกิริยา สีหน้า แววตา ที่นักเรียนแสดงออก เมื่อนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและถกเถียงกันตอนทำกิจกรรม บ่งบอกถึงความสนุกและมีความสุขในการเรียนรู้

Facilitator (ครูช้าง) : การเปลี่ยนการสอนจากแบบเดิมมาสู่แบบใหม่ ครูตอมรู้สึกอย่างไร/เป็นกังวลหรือไม่

ครูตอม : ตอนแรกรู้สึกเป็นกังวลมาก เพราะเมื่อก่อนจะติดอยู่ในกรอบที่หน่วยงานบังคับบัญชากำหนดไว้ เช่น กรอบของเวลาเรียน ตารางเรียน ตัวมาตรฐานและตัวชี้วัด เนื้อหาวิชาที่มาก จะทำอะไรก็ไม่ค่อยกล้าที่จะทำ เพราะกลัวจะเรียนไม่ทัน กลัวเด็กจะหลุดออกจากเนื้อหา จากมาตรฐานและตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่กำหนดมา ทำให้ไม่กล้า แต่พอได้มาทำ Online PLC Coaching หลายๆ ครั้ง ได้เห็นตัวอย่างกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูต้นเรื่องหลายๆท่าน การได้เห็นหลายๆ โรงเรียนกล้าที่จะทำตามแนวคิด อัตลักษณ์ของโรงเรียนตนเอง ไม่ติดอยู่กับกรอบที่ว่ำนั้น ด้วยคุณครูและโรงเรียนเหล่านั้น มีความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะจัดการเรียนรู้ลงสู่ตัวนักเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายกับตัวเองจริงๆ แล้วนักเรียนก็มีความสุขในการเรียนรู้นั้นๆ

การได้เห็นประสบการณ์ของครูต้นเรื่องหลายคนหลายแบบและหลายวิธีการสอน ทำให้คิดว่า “ทำไมเขาทำได้ เราก็น่าจะทำได้ และไม่หลุดออกจากกรอบที่เป็นความกังวล” โดยเราต้องทำอย่างมีเป้าหมาย ไม่สะเปะสะปะ จึงมั่นใจ และอยากลองทำ แม้จะยังไม่รู้ว่าสำเร็จหรือไม่

ตอนที่ 2 : การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวที Workshop

เมื่อครูต้อมมีโอกาสได้เป็นครูต้นเรื่องในกิจกรรม “Workshop ครั้งที่ 1” ได้นำเรื่องเล่า ห้องเรียน ป.1/2 ซึ่งบูรณาการวิชาศิลปะกับวิชาการงาน หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ “ลวดกำมะหยี่แปลงร่าง” ไปนำเสนอให้ผู้ร่วม Workshop ได้ร่วมปรับปรุงให้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ visible learning

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากใน workshop และนำมาปรับใช้ อันดับแรกคือได้เรียนรู้เรื่องการกำหนดเป้าหมายใหญ่ของการเรียนรู้ ซึ่งเดิมครูต้อมไม่ได้กำหนดเป้าหมายใหญ่ในการสอน ครูต้อมจึงนำรูปแบบ O L E มาปรับใช้ในการจัดทำแผนการสอน โดยตั้งเป้าหมาย A S K ให้ชัดเจน

ปรับเปลี่ยนการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เป็น Active Learning มากขึ้น

รู้จักการสร้างเงื่อนไขหรือข้อจำกัด เพื่อให้สมองนักเรียนเกิดการเสียเสถียร แล้วนำไปสู่การสืบค้นและเรียนรู้ การสอนให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ไม่ใช่ปล่อยให้คิดอิสระไร้ขอบเขตอย่างเดียว ซึ่งเมื่อก่อน ครูต้องเข้าใจว่า การคิดสร้างสรรค์คือการเปิดอิสระให้เด็กคิดให้เต็มที่ แต่พอได้รับการเติมเต็มจากในเวที workshop ทำให้ได้เข้าใจว่า การที่เด็กจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ไม่ใช่การปล่อยให้เด็กอิสระเต็มที่ แต่ต้องมีข้อจำกัด มีเงื่อนไขให้สมองของเด็กได้เกิดการเสียเสถียร เด็กจะเกิดการสืบค้น คิดค้น และเกิดการเรียนรู้ขึ้นเอง

ได้ความรู้ การตั้งชุดคำถาม หากครูมีทักษะในการตั้งคำถามเก่ง จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ระดับลึก ระดับเชื่อมโยง อย่างไรก็ตามแม้จะมีความเข้าใจและเห็นแนวทางการตั้งชุดคำถามแต่ก็ต้องฝึกฝนต่อไป (เดิยังตั้งคำถามเชื่อมโยงไม่เก่ง)

จากความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับครูต้อมเห็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับวิชาอื่น ๆ ได้อีก เช่น วิชา วิทยาศาสตร์ วิชาภาษาไทย ซึ่งครูต้อมนำไปใช้ในทบทวนการศึกษาต่อไป

แผนการสอนที่เพื่อนครูช่วยปรับปรุงใน workshop โดยมีสาระสำคัญคือ

- 1) เวลาเรียน เดิมครูต้อมใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง โดยสอนสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง อาจจะน้อยเกินไป ควรเพิ่มเป็น 7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งครูต้อมสามารถปรับได้ทันทีโดยนำไปใส่ในกิจกรรมลดเวลาเรียนได้ทุกวัน วันละ 1 ชั่วโมง
- 2) เป้าหมาย เดิมครูต้อมไม่มีเป้าหมายใหญ่ ก็ควรกำหนดเป้าหมายใหญ่ โดยเลือกเป้าหมายที่ตรงกับสิ่งที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนในการเรียนรู้ครั้งนี้
- 3) การออกแบบแผนการสอน เดิม การระบุ A S K ไม่ชัดเจน มีการใช้แนวทางการออกแบบแผนการสอน O L E บ้างแต่ไม่ชัดเจน และการใช้ชุดคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยังมีน้อย ก็ต้องเปลี่ยนเป็น การกำหนด A S K ให้ชัดเจน ใช้แนวทางในการออกแบบแผนการสอน O L E มีการใช้ชุดคำถามกระตุ้นผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด มีตัวอย่างชุดคำถามเยอะขึ้น

- 4) ชี้นำ เดิมครูนำลวดมาให้ดูเลย เปลี่ยนเป็น ให้นักเรียนบอกลักษณะของลวดจากการได้สัมผัส/การทาย ในขั้นนี้ได้ออกแบบการเรียนรู้ขึ้นมาใหม่เลย

เพื่อน ๆ ครู และผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำการเขียนหน่วยการเรียนรู้ใหม่ ในรูปแบบ O L E โดยมี กระบวนการ A S K ที่ชัดเจน คือ

ความรู้ (K-Knowledge) คือ รู้คุณสมบัติของลวด รู้ว่าลวดนำไปใช้ทำอะไรได้บ้าง วิธีดัดลวดเป็นรูปทรงต่าง ๆ รู้ถึงขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล

ทักษะ (S-Skills) ได้แก่ การออกแบบ การใช้วัสดุอุปกรณ์ง่าย ๆ การวางแผน การแก้ไขปัญหา การเรียบเรียงข้อมูล การนำเสนอผลงาน การรับฟังผู้อื่น การประเมินตนเอง การประเมินผู้อื่น การสังเกต การคิดสร้างสรรค์ การคิดหลากหลาย

ทัศนคติ (A-Attitude) ได้แก่ การใฝ่เรียนรู้ การมุ่งมั่นในการทำงาน ความภาคภูมิใจ การเห็นความสำคัญของแต่ละหน้าที่

สำหรับเครื่องมือในการประเมิน (E-Evaluation) ได้แก่ แบบสังเกตการณ์ตอบคำถามของนักเรียน แบบประเมินตนเองของกลุ่ม และ แบบประเมินการนำเสนอของเพื่อน

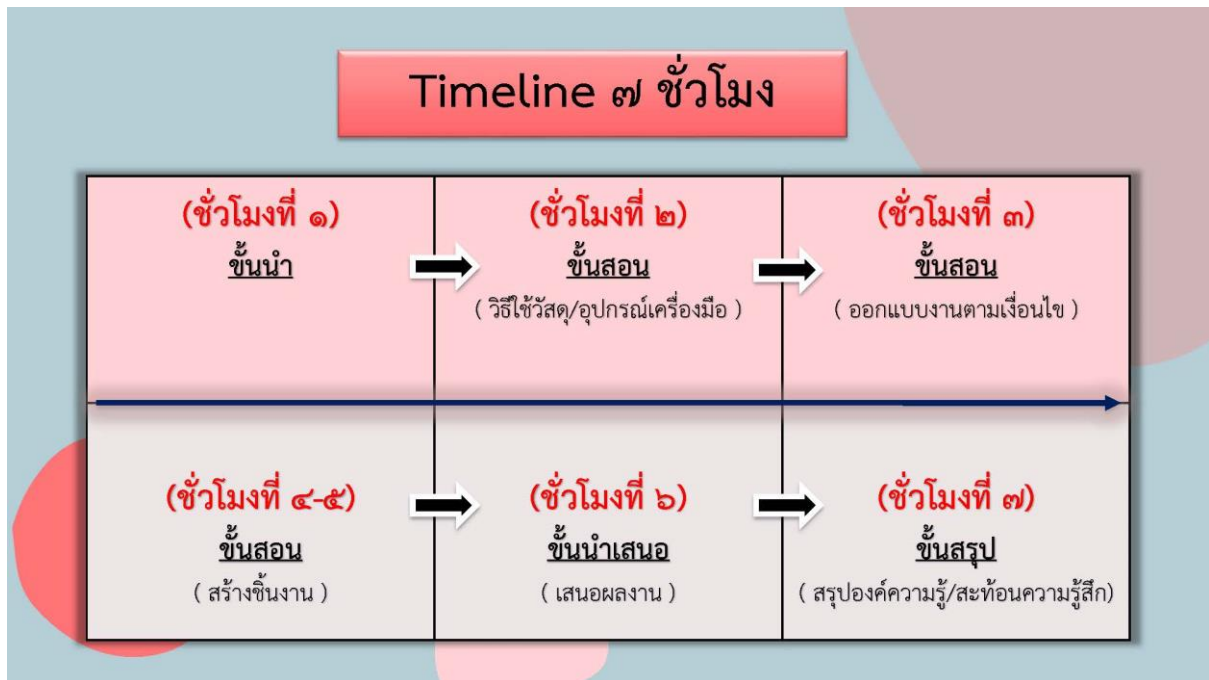
แผนการสอนที่ครูต้องปรับใหม่

สำหรับแผนการสอนที่ปรับใหม่นี้ เนื่องจากไม่ได้เรียนเฉพาะลวดกำมะหยี่ แต่นำลวดหลากหลายชนิดมาให้นักเรียนได้เรียนรู้ จึงปรับชื่อหน่วยจาก “ลวดกำมะหยี่แปลงร่าง” เป็น “ลวดแปลงร่าง” จัดแผนการจัดการเรียนรู้ 7 ชั่วโมง โดยมีเป้าหมายการเรียนรู้ (O – Objectives) หรือ O ใหญ่ ซึ่งเลือกจาก K S A ที่เพื่อนครูแนะนำไว้ โดยเลือกเฉพาะที่เข้ากับหน่วยการเรียนรู้นี้ ประกอบด้วย

ความรู้ (K-Knowledge) คือ รู้วิธีการใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือง่าย ๆ ในการทำงานอย่างปลอดภัย มีความรู้ในการบำรุงรักษาอุปกรณ์ และรู้คุณสมบัติของลวด

ทักษะ (S-Skills) มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการสร้างสรรค์ผลงาน สิ่งประดิษฐ์จากลวด ออกแบบและสร้างสรรค์งานสิ่งประดิษฐ์จากลวดได้

ทัศนคติ (A-Attitude) คือ มีความรับผิดชอบในการทำงาน

สำหรับ Timeline การสอน 7 ชั่วโมง แบ่งเป็น

ชั่วโมงที่ 1 ขั้นนำ

ชั่วโมงที่ 2 ขั้นสอน เรียนรู้ วิธีใช้วัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือ

ชั่วโมงที่ 3 ขั้นสอน เรียนรู้ออกแบบงานตามเงื่อนไข

ชั่วโมงที่ 4 -5 ขั้นสอน เรียนรู้ การสร้างชิ้นงาน

ชั่วโมงที่ 6 ขั้นนำเสนอผลงาน

ชั่วโมงที่ 7 ขั้นสรุป สรุปองค์ความรู้และสะท้อนความรู้สึกรในการเรียนรู้ทั้งหน่วยการเรียนรู้

สำหรับแผนสอนนี้ เมื่อกลับจากเวทีเวที workshop ครั้งที่ 1 ครูต่อมยังไม่ได้นำแผนการจัดการเรียนรู้มาใช้ได้ทันที เพราะเนื้อหานี้จะใช้สอนอีกครั้งในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษาหน้า แต่ได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ใหม่นี้ มาปรับ ใหม่ เพื่อขอคำแนะนำจากวง PLC Online อีกครั้ง ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่นำมา (ปรับใหม่)เป็นแผนการสอนรายชั่วโมง ดังนี้

ชั่วโมงที่ 1 กำหนดเป้าหมาย (Objective) ที่ต้องการคือ นักเรียนบอกคุณสมบัติของลวดได้ (K) บอกวิธีการที่เปลี่ยนรูปร่างของลวดได้ (K) และ มีทักษะในการสังเกต (S)

กระบวนการสอนขั้นนำ

1.ครูนำลวดชนิดต่างๆมาใส่ในกล่องทึบแล้วให้นักเรียนออกมาทีละคนเอามือสัมผัสในกล่องแล้วให้บอกถึงลักษณะที่ตนเองสัมผัส

2.นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันประมวลลักษณะที่ตนเองสัมผัส ว่าสิ่งนั้นคืออะไร โดยครูตั้งคำถามว่า สิ่งนี้นักเรียนสัมผัสได้มีลักษณะอย่างไร ช่วยกันทายจนได้คำตอบว่า “ลวด”

3.นักเรียนจัดกลุ่มๆละ 5 คน ตามความสมัครใจ

4.ครูนำลวดชนิดต่างๆให้นักเรียนทดลองบิด ดัด หัก งอ ฯลฯ ครูตั้งคำถามว่า มีวิธีการใดบ้างที่จะเปลี่ยนรูปร่างของลวดได้,ลวดแบบไหนที่นักเรียนเปลี่ยนรูปร่างได้ง่าย,ถ้าครูจะให้นักเรียนเลือกลวดไปทำเป็นรูปอะไรสักอย่างนักเรียนจะใช้ลวดแบบไหน เพราะอะไร

ครูประเมินโดยการสังเกต การตอบคำถามของนักเรียน ใช้แบบสังเกตระบุการประเมินความรู้เพิ่ม

ชั่วโมงที่ 2 กำหนด **Objective (O)** ต้องการให้ นักเรียนบอกชื่อวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือง่ายๆที่ใช้ในการเปลี่ยนรูปร่างลวดได้ (K) บอกวิธีการใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือง่ายๆได้ (K) สามารถใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ อย่างปลอดภัยได้(S) และมีทักษะในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือง่ายๆ(S)

กระบวนการขั้นสอน

1. ครูนำวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการเปลี่ยนรูปร่างลวด ที่เหมาะกับวัยของนักเรียน มาแนะนำให้นักเรียนดู แล้วถามว่า นักเรียนรู้จักไหม เรียกว่าอะไร ใช้ทำอะไรได้บ้าง, ใช้อย่างไร/จะป้องกันอย่างไรไม่ให้เกิดอันตราย, ต้องระวังอะไรบ้าง,

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มทดลองใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ จริง

ประเมินโดยการสังเกต จากการตอบคำถามของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกต การบอกวิธีการใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ โดยใช้ แบบสังเกต และการประเมินทักษะการใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ โดยใช้แบบประเมินทักษะ

ชั่วโมงที่ 3 กำหนด **Objective (O)** คือ ต้องการให้นักเรียนวางแผนการทำงานกลุ่มได้ (S) ออกแบบ งานจากลวดได้อย่างสร้างสรรค์ (S) มีทักษะการแก้ไขปัญหา (S) มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม (A) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (A)

กระบวนการสอนที่ครูวางไว้คือ

1.ครูแจกลวดชนิดต่างๆให้นักเรียนทุกกลุ่ม ครูบอก**เงื่อนไข** ว่าให้ แต่ละกลุ่มนำลวดที่ได้ไปสร้างเป็น **ที่แขวนคราฟท์**ที่แปลกไม่ซ้ำกับที่เคยพบเห็นทั่วไป

โดยนักเรียนสามารถนำวัสดุอย่างอื่นมาเสริมประกอบงานได้ แต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาตลอดแต่จะ
ชนิดว่าจะใช้ดีอย่างไร จะทำรูปแบบใดได้บ้าง แล้ว ช่วยกันออกแบบงาน

2.กลุ่มนำงานของตนเองที่ออกแบบ นำเสนอให้เพื่อนกลุ่มอื่นและครู ช่วยแนะนำเพิ่มเติม ถ้าหาก
อยากแก้ไข ปรับปรุง ให้ดีกว่าเดิม สมบูรณ์กว่าเดิมก็ปรับแก้ไขใหม่ จนกลุ่มพอใจในงาน

3.กลุ่มเขียนวางแผนขั้นตอนการทำงาน แบ่งกำหนดหน้าที่กัน ในการสร้างงาน

ครูประเมินโดย 1)การสังเกต -แบบสังเกต 2) แบบประเมินตนเองของกลุ่ม 3) แบบประเมิน
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ อาทิ ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ฯลฯ 4) การตรวจผลงาน การเขียน
ขั้นตอนการทำงาน ใช้แบบตรวจผลงาน

ชั่วโมงที่ 4 – 5 กำหนด Objective (O) คือ ต้องการให้นักเรียน มีความรู้ในการบำรุงรักษาอุปกรณ์
(K) สร้างงานประดิษฐ์ที่แขวนแคราถุซี่จากขวด (S) ใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมืออย่างง่ายในการทำงานอย่าง
ปลอดภัย (S) มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม (A) ทำงานร่วมกับผู้อื่น (A)

โดยมีกระบวนการสอนคือ

1.กลุ่ม ลงมือปฏิบัติจริง ประดิษฐ์ที่แขวนแคราถุซี่จากขวดชนิดต่างๆ ตามที่ออกแบบไว้ ขณะ
ทำงานภายในกลุ่มประเมินงานกลุ่มตนเอง โดยครูถามว่า

-นักเรียนพอใจงานของกลุ่มตัวเองหรือยังถ้ายังไม่พอใจ นักเรียนช่วยกันปรับปรุงแก้ไขใหม่ มีปัญหา
หรือไม่ ถ้ามีให้ลองช่วยกันแก้ไขหากแก้ไขไม่ได้จริงๆ ครูเข้าไปช่วยแนะนำแหล่งที่นักเรียนจะสืบค้นหาวิธี
แก้ปัญหา งานของกลุ่มตนเอง

-นักเรียนควรจะเอาวัสดุแบบไหน มีน้ำหนักอย่างไรที่จะเอามาประกอบสร้างที่แขวนแคราถุซี่

2. เมื่อทุกกลุ่มทำงานเสร็จแล้วช่วยกันระดมวิธีที่จะเก็บบำรุงรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ สรุปเป็นแนวปฏิบัติ
ของห้อง แล้วลงมือปฏิบัติตาม

วิธีการประเมินโดย

1.การสังเกต -การตอบคำถาม ใช้แบบสังเกต อาทิ การสร้างงานประดิษฐ์ของนักเรียน การเก็บ
บำรุงรักษาอุปกรณ์

2 แบบประเมินตนเองของกลุ่ม

3.แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ความรับผิดชอบ

ชั่วโมงที่ 6 ขึ้นนำเสนอผลงาน กำหนด Objective (O) คือ ต้องการให้นักเรียน วางแผนการทำงาน
กลุ่มได้ (S) การนำเสนองาน (S) มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม (A) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (A)

กระบวนการชั้นนำเสนองาน คือ 1.ครูกำหนดหัวข้อประเด็นที่จะนำเสนองานดังนี้ เล่ากระบวนการทำงานสร้างงานประดิษฐ์ ,ปัญหา อุปสรรคที่พบขณะทำงาน และแก้ไขอย่างไร,-ความรู้สึกที่มีต่อการทำงานในครั้งนี้

2.แต่ละกลุ่มร่วมกันคิด ในเรื่อง รูปแบบการนำเสนองานของตนเอง , วางแผนขั้นตอนการนำเสนอ

3.กลุ่มนำเสนอผลงาน เพื่อนกลุ่มอื่นประเมิน

วิธีการประเมินโดยใช้ การประเมินกระบวนการกลุ่ม (การวางแผนการทำงาน,การนำเสนองาน โดยใช้แบบประเมิน) การประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ความรับผิดชอบ,การทำงานร่วมกับผู้อื่น,โดยใช้แบบประเมิน) และแบบประเมินเพื่อน

ชั่วโมงที่ 7 ขั้นสรุป สรุปองค์ความรู้และสะท้อนความรู้สึกรู้ในการเรียนรู้ทั้งหน่วยการเรียนรู้ กำหนด Objective (O) คือ ต้องการให้นักเรียน สามารถสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้จากการเรียนรู้ (K) สามารถพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเอง (S)

กระบวนการขั้นสรุป คือ หลังจากที้นำโครงงานไปใส่ในที่แขวนที่นักเรียนแต่ละกลุ่มสร้าง ทิ้งไว้ 1 สัปดาห์ ให้แต่ละกลุ่มสังเกตแล้วนำมาพูดคุยกัน 1.ครูถามนักเรียนแต่ละกลุ่มว่า

-งานของกลุ่มตนเองเมื่อปลูกโครงงานแล้วใช้กับโครงงานได้จริงหรือไม่ / ใช้แขวนโครงงานแล้วโครงงานเจริญงอกงามหรือไม่/ที่แขวนของกลุ่มเมื่อผ่านไป1สัปดาห์สภาพยังแข็งแรงทนทานเหมือนเดิมหรือไม่ / อย่างไร แต่ละกลุ่มเล่าสู่กันฟัง แล้วนำไปสู่ข้อสรุปว่า “ลวดชนิดไหน วิธีการใดที่จะทำให้ที่แขวนโครงงานที่นักเรียนสร้างขึ้น มีสภาพแข็งแรง คงทนและสามารถแขวนโครงงานให้เจริญงอกงามได้ดี”

ครูถามต่อว่าโอกาสข้างหน้า หากครูให้นักเรียนสร้างงานเกี่ยวกับลวดอีก นักเรียนคิดว่า จะนำลวดไปสร้างงานอะไรได้บ้าง

2.นักเรียนพูดแชร์ความรู้สึกของตนเองหลังจากได้เรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ว่า มีความรู้สึกอย่างไร,ชอบหรือไม่ชอบ อะไรในการทำงานครั้งนี้,การเรียนรู้ขั้นตอนไหนที่นักเรียนสนุก และประทับใจ ,นักเรียนได้รู้อะไรบ้างจากการเรียนรู้ทั้ง6 โมงนี้ นักเรียนช่วยกันบอก คนละ1ข้อ ครูเขียนบันทึกไว้บนกระดาน แล้วให้นักเรียนอ่าน ซ้ำทวนอีกครั้งหนึ่ง

ครูประเมินโดย

1.การสังเกต - การพูด สนทนา การสะท้อนความคิด การสรุป -ใช้แบบสังเกต

2.การตรวจผลงาน – ใช้แบบประเมินผลงาน

บรรยากาศการทำงานกลุ่ม

การนำเสนอผลงานของเด็กๆ

Q&A แลกเปลี่ยนเปลี่ยน เติมเต็ม

Facilitator (ครูแนนนี่และครูช้าง) : เชิญชวนวง PLC Online แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในกระบวนการสอนของครูต่อแต่ละชั้น โดยเฉพาะชั้นนำ และ ชั้นสอน เด็ก ๆ รู้เป้าหมายการเรียนรู้หรือไม่ และครูต้องมีบทบาทหรือมีเทคนิคอย่างไรในการทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ เพราะการจัดการเรียนรู้ในระดับเด็กเล็กครูจะต้องมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการพานักเรียนไปยังจุดที่นักเรียนอยากเรียนรู้

Q : ในชั้นนำ ครูต้องการให้ผู้เรียนเกิดอะไร

A (ครูต้อม) : ชั้นนำครูต้องการให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของลวดชนิดต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกนำไปทำชิ้นงานในขั้นต่อไปได้อย่างเหมาะสม โดยครูต้อมใช้วิธีการตั้งคำถามกระตุ้น

คุณปิยาภรณ์ มั่นทะจิตร ผู้จัดการมูลนิธิสยามกัมมาจล ให้ข้อสังเกตว่า เมื่อเป็นเด็กค่อนข้างเล็กมาก การจะให้เด็กมีสมาธิกับกิจกรรมนี้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการให้สังเกตลวดชนิดต่าง ๆ การทำเช่นนี้จะทำได้จริงหรือไม่ ครูต้อมมีวิธีการเก็บเด็กอย่างไร หรือพาเด็กเข้ากรอบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กได้อย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องน่าสนใจสำหรับคุณครูที่สอนนักเรียนระดับเด็กเล็ก โจทย์เรื่องลวด ทำทนายการเรียนรู้ของเด็กได้หรือไม่ (โดนเด็กมัย!และทำยังไงให้โดน)

ครูต้อม : เรื่อง “ลวดแปลงร่าง” ยังไม่ได้สอน เป็นการออกแบบแผนที่จะนำไปทำการสอนในภาคเรียนถัดไป แต่ที่สอนไปแล้วคือ “ลวดกำมะหยี่แปลงร่าง” เด็กก็สนใจ แต่ธรรมชาติของเด็กเล็กก็เหมือนจับปูใส่กระดัง และครูมือใหม่ที่เปลี่ยนเป็นการสอนแบบนี้ก็เหนื่อยมาก แต่เป็นความเหนื่อยบนการสอนที่สนุก เป็นการเป็นการเปลี่ยนแปลงของตนเอง ก็คุ้มกับความเหนื่อยของเรา การได้เห็นเด็กได้คิดเองแทนแบบเดิมที่ครูเป็นผู้บอกว่าต้องทำอะไร ในจุดนี้ครูต้อมรู้สึกดีและคิดว่าตนเองสำเร็จมากอีกขั้น แต่ก็ยังไม่สามารถเทียบได้กับคุณครูท่านอื่น ๆ ที่มีกระบวนการสอนที่ยอดเยี่ยมแล้ว ครูต้อมยังต้องเรียนรู้และพัฒนาต่อไป

ถามว่าวุ่นวายมัยก็วุ่นวายตั้งแต่การจัดแบ่งกลุ่มของนักเรียนโดยจากเดิมครูจะแบ่งโดยเอานักเรียนเก่งเป็นหลัก แล้วละปานกลางและ อ่อน ซึ่งเป็นวิธีการที่ครูใช้มานานใช้กันโดยทั่วไป แต่มาในครั้งนี้ได้ลองเปลี่ยนให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่นักเรียนอยากจะอยู่ร่วมทำงานด้วยความสมัครใจ แต่ครูให้เงื่อนไขว่า “จำนวนต้องเท่ากัน” เพื่อความยุติธรรม ห้องเรียนป.1/2 มีนักเรียน 20 คน จึงแบ่งได้ 4 กลุ่มๆ ละ 5 คน

Facilitator (ครูช้าง) : จากลวดกำมะหยี่แปลงร่าง มาสู่ ลวดแปลงร่าง (ลวดหลายชนิด) ครูต้อมคิดว่านักเรียนจะยังสนใจอยู่หรือไม่ และหากไม่น่าสนใจ ครูต้อมมีแผนสำรองหรือเทคนิคในการสร้างความสนใจอย่างไร

ครูต้อม : ที่ผ่านมายังไม่เจอปัญหา แต่คิดว่าหากเจอปัญหาก็จะชวนนักเรียนคุยว่า ลวดแต่ละชนิดนี้นักเรียนคิดว่าจะเอามาทำเป็นรูปร่างอะไรได้บ้าง และจะสร้างเงื่อนไขให้นักเรียนได้คิดไปตามจินตนาการว่าจะเลือกลวดแบบไหนในการไปทำเพื่อจะให้แขวนแครกซี่ได้

ครูปู-ศุภากร อ่อนลา โรงเรียนบ้านตะเคียนราม ร่วมแลกเปลี่ยนว่า ชื่นชมครูต่อมที่กล้าเปลี่ยนแปลง กล้าเปลี่ยนตัวเองกรอบความคิดของตนเอง (Mindset) และวิธีการใหม่

ครูปูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ช่วงที่ครูต่อมจะดึงดูดให้ได้กว่าจะแปลงร่างลวดเป็นอะไรนั้น จะดีกว่านี้ถ้าปล่อยให้เขาได้แสดงออกในสิ่งที่เขาอยากจะทำไปก่อน ครูอาจจะได้เห็นไอเดียของเด็ก ป.1 ที่ดี ๆ ที่คาดไม่ถึงก็ได้ อาจไม่จำเป็นต้องไปเร่งว่าในชั่วโมงไหนต้องทำที่ใส่เคราฤชี่ให้ได้ แต่ถ้าเราปล่อยให้เด็กเรียนได้คิดได้ออกแบบเอง เขาก็จะกลายเป็นเจ้าของการเรียนรู้ที่แท้จริง และเมื่อนักเรียนได้ทำในสิ่งที่เขาอยากทำเขาก็จะมีความสุขในการเรียนรู้ หลังจากนั้นคุณครูคอยเชื่อมโยงมาสู่เคราฤชี่ โดยอาจจะบอกว่า “เคราฤชี่” ของครู ครูก็อยากได้นะ เราจะได้เอาไปแขวนตามห้อง

ครูปู มีข้อสังเกต การเป้าหมายหลัก Objective ของครูต่อมส่วนใหญ่เป็น K และ S จะไม่มี A ครูปูสงสัยว่า การตั้งเป้าหมาย ไม่ครบ K S A นั้นหรือไม่ เพราะแผนการสอนที่โรงเรียนบ้านตะเคียนรามทำนั้น ทั้งเป้าหมายใหญ่และเป้าหมายรายสัปดาห์ จะออกแบบให้มีครบทั้ง K S A

รศ.ประภาภัทร นิยม ผู้ก่อตั้งสถาบันอาศรมศิลป์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ความกระจ่างว่า สามารถทำได้ทั้ง 2 แบบ อย่างที่ครูต่อมทำ หรือ อย่างที่บ้านตะเคียนรามทำก็ได้เหมือนกัน คือ จะมีทั้งแผนการสอนที่เป็นรายสัปดาห์ก็มี และเมื่อนำมาย่อยเป็นแผนการสอนรายชั่วโมง บางครั้งก็ไม่ได้ K S A ครบทั้ง 3 ตัว ถ้าหากยืนยันว่าเมื่อครบแผนการสอนทั้งชุดแล้ว เด็กจะได้ครบทั้ง K S A ก็สามารถใช้ได้ หรือหากว่าในชั่วโมงหนึ่ง ๆ การเรียนรู้สามารถพาให้ครบทั้ง K S A ก็มี ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแบบนี้ แต่ถ้าวางแผนชุดใหญ่ก็สามารถยืดหยุ่นได้

ครูโรงเรียนเมืองคง (คงคาวิทยา) ร่วมแลกเปลี่ยนโดยแนะนำว่า เรื่องคุณสมบัติของลวด สามารถนำไปเชื่อมโยงกับวิชาวิทยาศาสตร์ได้ และอาจจะเพิ่มทางเลือกให้นักเรียนได้ทดสอบ ทดลอง เช่นการใช้สิ่งอื่น ๆ ที่จะใช้แขวนเคราฤชี่ได้ไม่ใช่ลวดอย่างเดียว คือ ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกวัสดุอื่น ๆ ที่สามารถนำใช้ที่แขวนเคราฤชี่ได้ จะช่วยเปิดโอกาสการเรียนรู้ของเด็กให้กว้างขวางขึ้น

ครูแบงค์-ครูภิญโญ เสาร์วันดี โรงเรียนรุ่งอรุณ คำถามว่า ในแผนการสอนชั่วโมงที่ 1 เขียนตัว K ไว้ว่า นักเรียนจะสามารถบอกคุณสมบัติของลวดได้ แต่ในตอนสรุปท้ายชั่วโมง ยังไม่มีกระบวนการที่จะประเมินว่าเด็กเข้าใจคุณสมบัติของลวดจริงหรือไม่ จึงไม่ชัดเจนว่าเด็กทุกคนได้รับความรู้เรื่องนี้

ครูต่อม : ขอบขอบคุณข้อสังเกตของครูแบงค์และครูจะนำไปปรับปรุงแผนต่อไป

ช่วงที่ 3 : ช่วง Reflection

ครูต่อม Reflection ความรู้สึกของตนเอง ว่า คิดว่าตัวเองโชคดีมากที่ได้รับโอกาสได้เข้าร่วม Online PLC Coaching เพราะได้เปิดตัวเอง เปิดใจ เปิดรับสิ่งท้าทาย ก้าวผ่านความคิดที่กลัวว่าจะทำไม่ได้ เปลี่ยนมามั่นใจในตัวเองมากขึ้น เพราะในขณะที่เราปรับเปลี่ยนตัวเองในการสอน เราไม่ได้โดดเดี่ยว มีผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้รู้

และเพื่อนครูที่เป็นกัลยาณมิตรใน Online PLC Coaching ที่คอยเติมเต็มให้ความรู้ แลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์กัน สิ่งเหล่านี้ทำให้ครูต่อมซึ่งเป็นเพียงครูบ้านนอกคนหนึ่ง ได้รับโอกาสอันมีค่านี้และจะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปสร้าง หล่อหลอมให้เด็กตัวเล็ก ๆ ในชนบทได้เป็น **คนที่คิดเป็น** ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นคนดี มีความรู้ มีคุณภาพของสังคมในวันข้างหน้าต่อไป

สำหรับแผนที่ปรับใหม่นี้ ครูต่อมจะนำไปสอนในปีการศึกษา 2564 เทอมที่ 1 กับนักเรียน ป.1 รุ่นต่อไป และนำแผนที่ใหม่นี้มานำเสนอเพื่อขอคำแนะนำจากวง Online PLC Coaching ครั้งนี้ เพื่อนำไปปรับปรุงก่อนนำไปทำการสอนและจะนำผลที่เกิดขึ้นกลับมาแนะนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้อีกครั้งในระยะต่อไป

Facilitator (ครูแนนนี่) : เชิญชวนวง PLC Online ร่วม Reflection แผนการสอนของครูต่อม เชื่อมโยงกับ Visible learning 4 ด้าน ที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียน คือ นักเรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้เป็นของตนเอง,นักเรียนเห็นผลการเรียนรู้ของตนเอง,นักเรียนเห็นพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเอง และนักเรียนสามารถพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของตนเองได้

ครูแบงก์-ภิญโญ เสาร์วันดี โรงเรียนรุ่งอรุณ แลกเปลี่ยนว่า เนื่องจากเรื่องที่ได้อ่านเป็นเรื่องลวดกำมะหยี่แปลงร่าง ซึ่งต่างจาก “ลวดแปลงร่าง” ที่ครูต่อมนำเสนอครั้งนี้ และเห็นว่าเรื่องลวดกำมะหยี่แปลงร่างมีความน่าสนใจและน่าสนใจมากกว่า ได้เห็นนักเรียนได้มีโอกาสทำงานตามความสนใจตนเอง มีโอกาสในการออกแบบ ตัดสิน เปลี่ยนแปลง พัฒนางานของตนเอง

“ลวดแปลงร่าง” พอคุณครูมากำหนดโจทย์ว่าต้องใช้ไขว่นคราฤๅษี มองว่าเป็นโจทย์แข็งตัวเกินไป และไม่เหมาะกับวัยของเด็ก ป.1 ที่มีความอยากรู้อยากลอง อยากแนะนำต่อจากที่คุณครูโรงเรียนเมืองคง และครูปูแนะนำและน่าจะเป็นตัวเปิดที่ดี คือ ให้นักเรียนได้ทดลองทำกับอุปกรณ์หรืออะไรอื่น ๆ เพื่อดูคุณสมบัติของลวด ก่อนจะมาต่อด้วยกิจกรรมที่เขาจะได้ประดิษฐ์เครื่องมืออย่างอื่นที่มาเสริมกับลวดก็ได้ ตัวอย่างเทียบเคียงเช่น การเรียนการทำของเล่นในฤดูหนาว ของ ป.1 โรงเรียนรุ่งอรุณ ซึ่งมีโจทย์ทำของเล่นตามฤดูกาล อาจจะมีลวดเป็นตัวนำ วัสดุเป็นตัวหลักของการทำของเล่น คุณครูก็จะเตรียมอุปกรณ์อย่างอื่นในการทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ออกแบบไอเดียหรือชิ้นงานของเล่นของเขาได้ไม่สิ้นสุด แบบนี้น่าจะสนุกและเหมาะสมวัยของเด็ก ป.1 มากกว่า

ในส่วนของการสอนมีข้อสังเกตว่า การประเมินยังเป็นการใช้คำกว้างเกินไปควรระบุให้ชัดเจนจึงจะประเมินได้ถูกต้อง มองว่าถ้าเป็นครูคนอื่นมาใช้แผนที่นี้ก็ดูไม่ออกเหมือนกันว่าต้องประเมินอะไรจากเด็ก

ครูปาด-ศิลาวัตร ศุขิลวรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิ กล่าวว่า ตนเป็นคำแนะนำครูต่อมในเรื่องนี้ และว่า สมอของเด็กละก็ต้องการเงื่อนไข แต่เงื่อนไขกับเป้าหมายสำเร็จรูปเป็นคนละสิ่งกัน โจทย์ที่ให้ทำเป้าหมายคือคราฤๅษีอยากเรียกว่าเป็นเป้าหมายสำเร็จรูป

ครูปาดยกตัวอย่าง ห้องเรียน ป.1 ของโรงเรียนเพลินพัฒนา ซึ่งมีการใช้ลวดเหมือนกันแต่เขาจะใช้สื่อผสมด้วย เรื่องแรกในชั้นวิทยาศาสตร์ “มนุษย์กับโลก” ครูเตรียมเด็กจะพาเด็กไปป่าชายเลน เพื่อให้เด็กเรียนรู้ต้นไม้ในป่าชายเลน แต่ก่อนไปก็มีโจทย์ให้เด็กเล่น ก็ให้เด็กดูวิดีโอที่เกี่ยวข้องเพื่อกระตุ้นความสนใจก่อน จากนั้นก็ให้โจทย์ว่า จะทำต้นไม้แบบไหนดีที่จะปลูกบนป่าชายเลนได้ไม่ล้ม ซึ่งในห้องก็จะมีกระเบเลนหลายใบที่เด็กจะได้มาทดลองทำได้ มีพัดลมและก็มีวัสดุอื่น ๆ เป็นสื่อผสมที่เด็กใช้ได้ ให้เด็กออกแบบว่า ต้นไม้จะตั้งอยู่ในเลนได้อย่างไรเมื่อโดนพัดลมเป่า เด็กก็จะหารูปแบบ จนสุดท้ายเขาก็พบว่าจะต้องใช้วิธีค้ำยันกันเหมือนรากของต้นไม้โกงกาง อีกวิธีคือทำเป็นฐานกว้างด้านล่างเหมือนรากของต้นไม้เตี้ย เด็กก็จะเริ่มเข้าใจเหตุผลอันนี้ก่อนที่จะไปเห็นของจริงในป่าชายเลน ตัวอย่างนี้จะเห็นว่า โจทย์คือเงื่อนไข ถ้าให้เด็กเอาลวดไปทำต้นไม้โกงกาง หรือต้นไม้เตี้ยก็เป็นโจทย์สำเร็จรูป แต่เราตั้งเงื่อนไขว่า ปักอย่างไรไม่ให้ล้ม เป็นต้น

อีกตัวอย่างคือ การเรียนเรื่องแมลง ก็ใช้ลวดและสื่อผสมเช่นกัน ครูตั้งโจทย์เงื่อนไขว่า เรามีพื้นที่ลาดชันประมาณ 50 องศา และไม่เรียบ และมีแผ่นกระดานขนาด 75 x 75 เซนติเมตร มาตั้งอยู่บนพื้นดังกล่าว แล้วครูก็เล่านิทานเรื่องตัวหนอนหั่น อาศัยอยู่ในที่เอียงมาก ๆ ได้ วิ่งเร็ว กินอาหารก็ได้ เด็กก็จินตนาการตาม และครูตั้งโจทย์ให้เด็กเลือกวัสดุมาทำตัวหนอนหั่น ที่จะสามารถไปเกาะอยู่บนผนังเอียงที่วางไว้ได้ โดยมีเงื่อนไขต้องใช้ 2 ขาหน้า หยิบอาหารกินด้วย เด็กก็ต้องเอาไปทดลองวางและแก้ไขจนกว่าจะเกาะได้ตามเงื่อนไข สุดท้ายผลงานของเด็กที่ออกมาจะได้ตัวหนอนหั่นที่มีตั้งแต่ 4ขา 6 ขา 8 ขา 10 ขา ฯลฯ ตามแต่จินตนาการของนักเรียน แล้วครูมาตั้งคำถามต่อไปว่า “ขาที่น้อยที่สุดที่ยังคงความสามารถตามเงื่อนไขได้นั้นที่กี่ขา” สุดท้ายนักเรียนก็จะรู้ว่าขาที่น้อยที่สุดคือ 6 ขา นี่คือนิยามของการสอนที่ให้นักเรียนได้ค้นพบเอง

นี่คือตัวอย่างของลักษณะของการตั้งเงื่อนไข แต่ตัวอย่างนี้ก็ไม่ใช่วิชาการงานและศิลปะ อย่างของครูต่อม ซึ่งหากจะต้องเงื่อนไขก็มีตัวอย่างที่สามารถทำได้ อย่างเช่น เกมโชว์ของญี่ปุ่น ที่ใช้ถ้วยกระดาษ ไม้ไผ่ติ่มมาทำสะพานแล้วให้คนเดินข้ามได้ นี่ก็อาจจะเป็นเงื่อนไขถ้าอยาก让孩子ได้เห็นคุณสมบัติของวัสดุ

ยกตัวอย่างเพื่อให้คุณครูได้เห็นว่าคุณครูได้เห็นว่า เงื่อนไข กับ โจทย์สำเร็จรูปนั้นต่างกัน เงื่อนไขคือการกระตุ้นให้สมองเกิดปัญหา เกิดเสียสัณยและต้องสู้เพื่อแก้ไข แต่โจทย์สำเร็จรูปจะไม่กระตุ้นให้เกิดภาวะสมองเสียสัณยเชิงบวก

คุณครูโรงเรียนเมืองคง ร่วมสะท้อนว่า ก่อนหน้านี้ได้พูดถึงการหาคุณสมบัติวัสดุจากวิชาวิทยาศาสตร์ ถ้าเราบูรณาการเข้ามา อาจจะเป็นวัสดุที่เป็นเชือก ไม้ไผ่ หรือวัสดุตามท้องถิ่น จะช่วยเปิดกว้างให้เด็กค้นหาตัวเอง ค้นหาสิ่งที่มีอยู่รอบตัวมาใช้แปลงร่างเป็นโครงข่ายได้อย่างไร

ครูบุษ-ศุภากร อ่อนลา โรงเรียนบ้านตะเคียนราม แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมทางช่องแชทว่า จากแผนการสอน ครูให้โจทย์เด็กๆ คือ ไปแขวนโครงข่ายไว้ที่ใดก็ได้ในโรงเรียน แล้วดูแล แล้วเผาคอยดูการเจริญเติบโต จากนั้นจึงมาสะท้อนผลกัน จะดีกว่าไหมคะ ถ้าครูให้เด็กสืบค้นจาก internet ก่อน เพื่อให้ได้

ความรู้เกี่ยวกับปลูกและการดูแลแครกชิ ค่ะ เพราะ 1. เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการสืบค้น ICT 2. อาจจะมีเด็กที่ปลูกแครกชิแล้วตายก็ได้ ถ้าปลูกและดูแลไม่ถูกวิธีค่ะ

ช่วงที่ 4 : ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ เติมเต็ม

รศ.ประภาภัทร นิยม ผู้ก่อตั้งสถาบันอาศรมศิลป์ และผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยมีสาระสำคัญ ดีใจที่ได้เห็นคุณครูต่อมทำแผนการสอนโดยใช้ระบบ O L E และ K S A และเห็นว่าคุณครูมีระบบการคิดขึ้นมาพอสมควรทีเดียว เรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ของครูทั่วไปซึ่งก็ไม่ง่าย เพราะทั้ง ระบบ O L E และ K S A ก็ยังมีความลึกซึ้งอีกมากที่คุณครูต่อมจะได้เรียนรู้ในเส้นทางนี้อีกหลายแบบ

เราต้องคำนึงว่าวิชาของครูต่อมเป็นวิชาที่ทำงานด้านศิลปะ งานประดิษฐ์ สร้างสรรค์ เป็นโอกาสของนักเรียนที่จะได้ใช้เวลาในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และวิธีการประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ ที่อาจจะยังไม่เคยคิด ไม่เคยทำมาก่อน เพราะฉะนั้นตัว Objective จริง ๆ ที่เราจะใช้เป็นเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นแผนการสอนในชั่วโมงใด/สัปดาห์ใดก็ตาม ไม่ควรพลาดเรื่องนี้ เราจะเห็นชัดว่าในการทำแผนการสอนชุดนี้อาจจะตั้งคำถามว่า “เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์หรือยัง” คุณครูต้องตั้งคำถามนี้กับตัวเองไว้เลย ว่าจะพาเด็กไปให้ถึงเป้าหมายนี้ สำหรับวิชานี้ ไม่จะสอนวิชาอะไรก็ต้องตอบโจทย์เป้าหมายของการเรียนวิชานั้น ๆ

การกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อคุมประเด็นให้ครูไปได้ถูกทาง ก่อนหน้านั้นผู้ให้คำแนะนำอยากเห็นการให้โจทย์ปลายเปิดจึงจะกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ถึงแม้ว่าจะมีเงื่อนไขได้บ้างก็ตาม แต่ว่าเด็กจะต้องได้มีโอกาส explore ความคิดของตัวเอง ได้ลงมือทำ คิดไปทำไป และตัดสินใจด้วยตัวเองว่าสิ่งที่ทำนั้นจะไปสิ้นสุดที่ตรงไหน นี่เป็นเรื่องของการให้เด็กทำงานศิลปะ

แต่การเรียนศิลปะไม่ได้มีแค่ตัวชิ้นงานศิลปะที่ออกมาจากการสร้างสรรค์ ยังมีเรื่อง “ข้างใน” ของผู้เรียน มีคุณสมบัติบางอย่างในตัวผู้เรียนด้วย ซึ่งครูต้องกล่อมเกลานักเรียนนำออกมาให้ได้ ซึ่งก็ต้องบรรจุไว้ในวัตถุประสงค์ได้ เช่น เรื่องของ A-Attitude ที่จะบ่งบอกถึงเจตจำนงของการสร้างสรรค์งานศิลปะว่าเป็นเจตจำนงแบบไหน เช่น สามารถสร้างชิ้นงานที่ไม่เคยมีใครทำมาก่อน หรือสามารถนำสิ่งที่แตกต่างกันมาสร้างสรรค์เป็นชิ้นงานที่มีความงามขึ้นมา ฯลฯ ครูต้องเข้าใจเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กและพยายามกล่อมเกล่าให้เกิดขึ้น สร้างโอกาส และอาจมีเงื่อนไขบ้าง ในที่สุดนักเรียนจะค้นพบตัวเองว่าแต่ละคนไม่เหมือนกันในการสร้างงานศิลปะ ซึ่งครูจะสังเกตเห็นได้และสามารถเข้าไปโค้ชนักเรียนได้

งานศิลปะ เป็นเรื่องข้างนอก กับ ข้างใน ดังนั้นเมื่อคุณครูจะพาเด็กทำงานเพื่อให้บรรลุผลของวิชาหนึ่ง ๆ นั้น คุณครูต้องพิจารณาให้คิดว่าวิชานี้จะมีเป้าหมายต้องการจะเรียนอะไร

รศ.ดร.สุธีระ ประเสริฐสรรพ ผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงความคิดเห็นว่า เสียหายที่เรื่องเล่าที่ได้อ่านกับเรื่องเล่าที่ครูนำเสนอไม่ตรงกัน สำหรับเรื่อง ลวดแปรงร่าง เห็นได้ชัดว่าครูต่อมพยายามนำรูปแบบ O L E โดยเฉพาะตัว L มาปรับให้เป็นแผนการสอนที่ดีกว่าที่เราเคยเห็น ที่ทำเรื่องลวดกำมะหยี่

ที่ผมชอบอ่านเรื่องเล่าเพราะเรื่องเล่าสามารถสะท้อนความสัมพันธ์ของครูกับเด็กได้ดี และผมว่าการเกิดตัว A ซึ่งขาดหายไปจากเรื่องสวดแปลงร่าง จึงขอให้ความเห็น โดยตีความจากเรื่องเล่า (สวดกำมะหยี่แปลงร่าง) ของครูต้อม จะเห็นว่า

ในเรื่องเล่าช่วงที่ 1 : ข้อความในเรื่องเล่า “จึงลองใช้วิธีการเอาความอ่อนโยน ความรัก ความสัมผัส โอบกอด แทนการดุว่าว่ากล่าว ปรากฏว่ามาภาคเรียนที่ 2 นี้เด็กคนนี้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นไม่สร้างเรื่องให้ครูปวดหัวเหมือนภาคเรียนที่ 1” ทำให้นึกถึงเรื่องเล่าของครูคุณครูขวัญเมือง ประเสริฐศิริรัตน์ โรงเรียนท่าชัย (ประชานุกูล) อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เล่าว่า “ดิฉันสอนภาษาไทย ชั้น ป. 4 จะมีเด็ก 2-3 คน ที่ไม่สนใจก้าวร้าวกับเพื่อน และหากดูก็จะหนีเรียน ดิฉันได้เคยฟังการเล่าเรื่องของคุณครูท่านหนึ่ง ที่ใช้กับเด็กอนุบาลที่ชอบหายไปห้องนํ้านาน ๆ คุณครูท่านนั้นจะใช้วิธีกอดเมื่อเด็กกลับมาก และบอกว่าอย่าไปนานครูคิดถึง ดิฉันเลยใช้วิธีนี้บ้าง คือเรียกเด็กที่ก้าวร้าวกับเพื่อนมากอดและคุย เมื่ออยู่ตามลำพัง และถามทุกข์สุขของเด็ก ให้ความสนใจสม่ำเสมอ ไม่ซ้ำเด็กก็สนใจเรียนเพิ่มขึ้นไม่ทะเลาะกับเพื่อนและไม่หนีเรียน” เรื่องเล่าการแก้ปัญหาเช่นนี้สามารถเอามาทำ PLC ตามหลัก KM ถอดแก่นความรู้เพื่อเอาไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ และถ้ามีครูที่เข้าใจจิตวิทยาเด็กเล็กก็จะเอามาเป็นทิมวิจัยในชั้นเรียนแบบที่มีหลักการ/ทฤษฎีรองรับได้เลย (วิจัยนี้จะแปลกกว่าแบบปกติ คือ ได้ผลเป็นการแก้ไขตัวครู เป็นวิจัยในชั้นเรียนที่ครูเป็นผู้เรียนรู้) นอกจากนั้นการฝึกตีความปรากฏการณ์/พฤติกรรม/response ทำให้ครูเก่งขึ้นในการประเมิน A และ S

ชั่วโมง ที่ 4 ครูให้เด็กกำหนดการประเมินเอง ครูบอกนักเรียนทั้งชั้นว่า “ก่อนที่จะประเมินผลงานเพื่อน เรามาช่วยกันคิดด้วยกันก่อนดีไหมว่าจะให้คะแนนงานของเพื่อนอย่างไรบ้าง” นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันคิดและสรุปว่าจะดูงาน เพื่อน 3 อย่าง คือ 1. ดูงานว่าตรงกับที่ออกแบบหรือไม่ 2. ดู ว่างานเรียบร้อย สวยงามหรือไม่ 3. ดูการพูดนำเสนอผลงานว่าพูดเสียงดังฟังชัดหรือไม่ น่าสังเกตคือเด็กเสนอการประเมิน summative (แม้ว่าบางอย่าง subjective มาก) ตอนหนึ่งครูเล่าการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ “การเป็นผู้รู้รู้ใฝ่เรียน” กับ “มุ่งมั่นในการทำงาน” ครูเล่าว่า “เปลี่ยนจากเน้นประเมินผลงานที่สวยงามเร็ดหูของนักเรียนมาเป็นดูที่วิธีการทำงานของนักเรียน สังเกตและให้คะแนนนักเรียนทันทีขณะที่นักเรียนลงมือทำงาน” ตีความว่าครูประเมินแบบ formative

เรื่องเล่าตอนนี้มีข้อชวนคิด คือ

1. เราควรกำหนดเกณฑ์การประเมินก่อนเริ่มงานหรือหลังเสร็จงาน?? การกำหนดการประเมินก่อนทำงาน ทำให้เขามีเป้าหมายงานก่อนทำ เด็กจะเป็นเจ้าของการเรียนรู้มากกว่าใช่ไหม?
2. เมื่อครูประเมินแบบ formative เรื่องเล่าน่าจะมี feedback จากการประเมินกลับไปที่เด็ก เพื่อให้เกิด assessment for learning ก็จะได้ KM-PLC อีกเรื่องหนึ่ง

3. ถ้าให้เด็กประเมินตนเอง(อย่างบาง case ในวงนี้)ด้วย ครูจะใช้ความต่าง/ความเหมือนที่ประเมินโดยผู้อื่นมาสร้างการเรียนรู้อะไรได้บ้างสำหรับเด็กระดับนี้

ช่วงที่ 2 เอาความรู้จาก PLC workshop ไปใช้

ครูได้รับคำแนะนำว่า “การสอนศิลปะ หรือการทำงานอาชีพ หรืองานที่สร้างสรรค์ ครั้งต่อ ๆ ไปครูจะกำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดให้นักเรียนสร้างงานออกมา” ในเรื่องเล่าตอนนี้ครูเขียนว่า “แต่ละกลุ่มออกแบบงานโดยครูกำหนดเงื่อนไขว่า งานที่ออกแบบต้องเป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องประดับที่ใช้ประโยชน์ได้จริง” เป็นการกำหนดเงื่อนไขที่เป็น “เป้าหมาย” มีข้อคิด คือ ถ้าเรากำหนดเงื่อนไขเป็นอย่างอื่น เช่น จำกัดความยาวลวดที่ใช้ จำนวนสี อย่างนี้จะดีกว่าไหม? คือเขามีอิสระในเป้าหมายทำอะไรก็ได้ แต่ต้องอยู่ในเงื่อนไขของทรัพยากร เด็กจะเรียนรู้การทำงานภายใต้ constraint หรือ criteria เขามีการคิดวางแผนมากขึ้น

หลังจากประเมินเป็นคะแนนแล้วครูสามารถสร้างการเรียนรู้เพื่อการปรับปรุงได้อีก เช่น ควร feedback ว่า “ส่วนที่ได้คะแนนน้อยเรารู้แล้วว่ามีข้อด้อยอะไร นักเรียนจะปรับปรุงอย่างไร?” เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจาก feedback เขาจะเป็นคนเห็นคุณค่าของ feedback เป็นลักษณะของ Growth Mindset การเอาผลการประเมินไปใช้ต่อเนื่องจะเป็นการวน loop วงจรการพัฒนาให้ดีขึ้น

ดร.เจ็จจันทร์ จงสถิตอยู่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ดังที่ อ.ประภาภัทร กล่าวแล้ว ครูต้องไม่ลืมจุดมุ่งหมายของวิชา ครูต้องโฟกัส 2 ประเด็น คือ วิชาที่จะสอน กับการบูรณาการวิชาอื่น ๆ มาขยายการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ เช่นที่ ครูต้อมนำเสนอ ศิลปะกับการงาน-อาชีพ ก็อาจบูรณาการวิทยาศาสตร์มาเพิ่มเติมได้ หรือวิชาอื่น ๆ มาช่วยเติมจะช่วยขยายการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เข้าใจและเห็นชัดเจนขึ้นตอนทำชิ้นงานเสร็จแล้วก็ได้

“ตอนเด็กก็เคยมีประสบการณ์ที่คุณครูเอาลวดมาให้ทำงานประดิษฐ์ ทำเป็นรูปร่างต่าง ๆ ก็เป็น สิ่งประดิษฐ์ที่ช่วยกระตุ้นการคิดได้เหมือนกัน สำหรับเด็กป.1 คุณครูสามารถกำหนดเงื่อนไขได้บ้าง แต่ต้องยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ควรให้นักเรียนได้คิดเองว่าจะนำลวดไปประดิษฐ์เป็นอะไรดี ตามจินตนาการของผู้เรียน”

สิ่งที่ครูควรคำนึง คือ ขณะพยายามกระตุ้นการเรียนรู้ให้นักเรียนนั้น การบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้ามาต้องเหมาะสมและไม่ยากเกินวัยของนักเรียน และสำหรับแผนการสอนของครูต้อม อยากเห็นผลจากการปฏิบัติเมื่อนำแผนไปสอนแล้ว นำกลับมาเสนอในวง PLC Online อีกครั้ง

คุณปิยาภรณ์ มั่นทะจิตร ผู้จัดการมูลนิธิสยามกัมมาจล แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า เห็นด้วยว่า ไม่ควรจำกัดว่า นักเรียนต้องใช้ลวดไปทำที่แขวนเครื่องประดับเท่านั้น ควรใช้ “ลวด” ในการเสริมจินตนาการของเด็ก

ป.1 ว่าจะเอาลวดไปประดิษฐ์เป็นอะไร และยิ่งหากคุณครูสร้างเงื่อนไขก็จะยิ่งทำให้การเรียนรู้ของเขาสนุกยิ่งขึ้น ดังที่ ครูปาด กล่าวแล้ว สุดท้ายเด็กจะเอาจินตนาการมาผสานกับเงื่อนออกมาเป็นสิ่งประดิษฐ์

ประเด็นที่ฝากคุณครูคือ การกำหนดเงื่อนไขต้องไม่ไปกั้นจินตนาการของเด็ก เพราะ “เงื่อนไข” กับ ชิ้นงานหรือสิ่งประดิษฐ์ปลายทางนั้นไม่เหมือนกัน (ดังที่ครูปาดกล่าวไว้แล้ว) เอาใจช่วยครูต่อมคะ

รศ.จุมพล ราขวิจิตร ผู้เชี่ยวชาญด้านบริการและจัดฝึกอบรม สถาบันวิจัยและพัฒนาวิชาชีพครู สำหรับอาเซียน ม.ขอนแก่น ให้ความเห็นเพิ่มเติม เห็นว่า นักเรียน ป.1 ต้องเรียนรู้หลายเรื่องกว่าจะเอา เคราฤๅษีไปแขวนบนโครงลวดได้

การจะให้นักเรียน ป.1 ต้องเรียนรู้หลายเรื่องกว่าจะมาเป็นชิ้นงานและนำต้นเคราฤๅษีไปแขวนบนโครง ลวดได้ สิ่งแรกต้องให้นักเรียนรู้สึกสนุกก่อน อย่างเช่นกิจกรรมที่ตนเคยใช้ คือ การขยำกระดาษให้เป็นรูปร่าง แล้วใช้ลวดพัน เป็นกิจกรรมสามมิติที่เด็กจะสนุก และได้เรียนรู้คุณสมบัติของลวดว่าเป็นอย่างไร สามารถทำ อะไรได้บ้างซึ่งก็ทำได้หลากหลายมาก และนำไปสู่การแขวนเขาก็จะได้เรียนรู้ในเรื่องโมบาย การแขวน น้ำหนัก และการถ่วงดุล และอื่น ๆ จะเป็นขั้นนำที่ช่วยการเรียนรู้ขึ้นไปทีละนิด ๆ และไปถึงงานสุดท้ายที่ครูผู้สอน ตั้งเป้าหมายไว้ได้ ในขั้นนำจึงต้องทำให้เขาสนุกก่อน

“สำหรับเด็ก ป.1 เขาจะต้องได้รู้ว่ากำลังจะได้เรียนรู้อะไร และสิ่งที่จะได้เรียนรู้เขาจะพบด้วยตัวเอง จึงจะทำให้การเรียนรู้ขยับขึ้นไปทีละนิด ๆ ได้”

ครูศิวัต ศุภิลวรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ความคิดเห็นโดยขอยึดโยงกับเรื่องเล่าเดิมที่ได้อ่านคือ “ลวด กำมะหยี่แปลงร่าง” ซึ่งมีกิจกรรมที่อยากให้ความเห็นคือ กิจกรรมคลำทาย ถ้าดูจากแผนกิจกรรมนี้อาจ เชื่อมโยงกับแผนได้ลำบาก และกิจกรรมนี้ไม่มีในแผนที่นำเสนอ

ชวนคิดว่า กิจกรรม คลำทาย เกี่ยวข้องกับ เรื่อง perception (การรับรู้) ซึ่งสำคัญมาก เป็นสิ่งที่เกิด ก่อนการคิด (กระบวนการสอนส่วนมากมักมุ่งเน้นไปที่พัฒนาการคิด) เป็นทักษะที่สำคัญ กิจกรรม perception จะมีมากในเด็กปฐมวัย แต่เมื่อจะน้อยลงและหายไปในเด็กโต กิจกรรมคลำทาย คุณครูสามารถ นำไปใช้ได้อีกมากและหลากหลายรูปแบบ เช่น คลำแล้ววาด ผมกำลังจะบอกว่า กิจกรรมคลำ-ทาย กำลังพา เราไปสู่ perception ซึ่งผมสังเกตว่ากิจกรรม perception เป็นสิ่งที่หายไปตั้งแต่แผน ป.1 ขึ้นไป

Perception สำคัญ เพราะความคิดที่เกิดขึ้นตามหลังวางอยู่บนคุณภาพของการรับรู้

อีกเรื่องหนึ่งของส่วนที่หายไปจากเดิมคือ การออกแบบการวาดภาพ ซึ่งในแผนเดิมนั้นดี เพราะก่อนที่จะ ทำควรจะให้วาดก่อน เพราะการวาดจะเกี่ยวข้องกับการนำ perception มาสร้างเป็นภาพ (สมองจะได้ฝึก การสร้างจินตภาพในหัว)

ยังมีอีกส่วนที่หายไปตั้งแต่แผนแรกเลย คือ ส่วนของการออกแบบกระบวนการทำงาน ในแผนแรกมี ขั้นตอนการออกแบบ แต่ในรายละเอียดเป็นขั้นตอนลงมือปฏิบัติ ซึ่งน่าเสียดาย เพราะการได้ฝึกออกแบบ

กระบวนการทำงานเป็นสิ่งสำคัญ เป็นรากฐานของการสร้าง Metacognition ถ้าเราสามารถเห็นกระบวนการที่จะเกิดขึ้นก่อนลงมือทำได้ แต่ในเด็กเล็กที่ยังเขียนหนังสือได้น้อย ตัวอย่างที่เฟลินพัฒนาเคยใช้คือ ให้อาสาสมัครช่วย วาดงานที่นักเรียนจะทำนั้น มีขั้นตอนอย่างไร จากจุดเริ่มต้นจนถึงจุดสิ้นสุดของงาน ใครมีทักษะทางภาษาเขียนก็ให้เขียนเท่าที่จะเขียนได้ บางอาจเขียนได้เป็นคำ ๆ บางคนสามารถเขียนเป็นประโยคได้ การทำเช่นนี้จะทำให้เกิดการวางแผนก่อนการทำงานได้ เสียหายที่ในแผนของครูยังไม่มีจุดนี้

เรื่องสุดท้าย ครูปาด เสนอว่า การเรียนการสอนในปัจจุบันยังให้ความสำคัญกับเรื่องที่เป็นผลด้านจิตใจของมนุษย์น้อย เช่น การเรียนเรื่องศิลปะกับการเรียนรู้ อยากชวนว่าน่าจะมีการทำโครงการที่โฟกัสในเรื่องเหล่านี้อย่างจริงจังบ้าง (เสนอทางมูลนิธิสยามกัมมาจล)

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ข้อสังเกต เดิมเดิมว่า ฟังแล้วรู้สึกว่าการกิจกรรม Online PLC ครึกครื้นขึ้นเรื่อย ๆ และที่ครูต่อมมาแล้ว ทำให้เห็นว่ากิจกรรม Online PLC สร้างผลกระทบสูง (ได้ผลสูง) ทำให้ครูต่อมมีแรงบันดาลใจกลับไปเปลี่ยนแปลงตนเอง ทำให้นึกถึงคำว่า Transformative Learning หรือ การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง เพราะจากที่ครูต่อมมาแล้ว คล้ายกับว่า เมื่อมาเข้า Online PLC และ กระบวนการใน Workshop เปลี่ยนใจครูต่อม เห็นคุณค่าและไปลงมือทำ

เห็นด้วยกับบางท่านที่บอกว่าถ้าจะให้ดีให้มีการลงมือทำอีกสักหน่อย เพราะตอนนี้ยังคงเป็นแผนเป็นแนวคิดซึ่งก็ดีมาก แต่ก็อยากเห็นผลของการปฏิบัติก็จะดี

ทำให้เห็นว่าการทำ PLC Online และมี Workshop ช่วยนั้นมีประโยชน์มาก จากบรรยากาศแต่ครั้งจะเห็นว่า เกิดการเรียนรู้ทั้งในกลุ่มครูด้วยกัน และผู้ทรงคุณวุฒิด้วย

การเรียนรู้ของครู ที่เรียนรู้ผ่านการกระทำนั้น และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน workshop แล้วนำกลับไปทำ ไปดำเนินการต่อ แล้วนำมาเสนอในวงอีกครั้งและมีการแลกเปลี่ยน เดิมเดิมกันอีก กระบวนการแบบนี้หากทำเกิดขึ้นในโรงเรียนได้จะมีพลังต่อการเปลี่ยนแปลงมาก

คุณปิยาภรณ์ มั่นทะจิตร ผู้จัดการมูลนิธิสยามกัมมาจล กล่าวเสริมว่า การปรับเปลี่ยนของครูต่อมนั้นเป็นเรื่องที่ดี การที่คุณครูนำความรู้ที่ได้รับจากหลาย ๆ ทางมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และออกแบบแผนการสอนมานั้นเป็นเรื่องที่ดีมาก มีหลายส่วนที่ดีขึ้น แต่บางส่วนก็ยังคงต้องเพิ่มเติม หรือของเดิมมีอยู่แล้วหายไป ซึ่งวันนี้เราได้เรียนรู้ว่า การนำกลับมาแชร์กันอีกครั้งนั้นก็มีประโยชน์ เชื่อว่าคุณครูจะได้นำส่วนใหม่ที่ดีกับของเดิมที่ดีที่หลุดไปมาพัฒนาแผนการสอนให้สมบูรณ์ก่อนนำไปสอนและหวังจะได้เห็นผลลัพธ์ของแผนนั้น

ช่วงที่ 5 : Reflection และปิดท้าย สรุปประเด็นสำคัญในเวที

Facilitator : ชวนครูต่อม Reflection การออกแบบแผนการสอนครั้งนี้มีจุดที่รู้สึกประทับใจและอยากทำให้ดียิ่งขึ้น ขณะเดียวกันครูคิดว่ายังมีจุดที่จะต้องปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

ครูต้อม Reflection ว่า การทำแผนใหม่นี้ ที่ตัวเองคิดว่าตัวเองทำได้ก็คือ จากเดิมที่ไม่เคยมี O (Objective) ที่เป็นเป้าหมายใหญ่ ก็ทำให้มีเป้าหมายใหญ่ที่ชัดเจน มี A S K ครบ ทำให้แผนที่ออกมามีความสมบูรณ์ขึ้นกว่าเดิม แต่ว่า ในระหว่างที่เป็นรายชั่วโมง ก็ได้รับคำแนะนำเพิ่มเติมว่า เช่น เรื่องการกำหนดเงื่อนไข ซึ่งครูต้อมยอมรับว่าตนเองยังไม่มี ความชัดเจนในเรื่องนี้ ยังไม่มีองค์ความรู้ที่ลึกซึ้งพอ แต่คิดว่าเมื่อได้ศึกษาและทำบ่อย ๆ จะทำให้ครูต้อมสามารถตั้งเงื่อนไขที่ทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ในโอกาสข้างหน้า ซึ่งครูต้อมน้อมรับทุกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และจะนำไปปรับปรุงต่อไป

และแผนเดิมที่ครูต้อมอาจจะทำไว้ดีแล้ว แต่ไม่ได้มาเขียนอยู่ในแผนนี้ ก็จะต้องกลับมาผสมผสานกับแผนใหม่นี้ด้วย และจะปรับใหม่ไปใช้ในเทอมหน้า ให้นักเรียนเกิดประโยชน์มากที่สุด

ครูปาด เพิ่มเติมให้กับครูต้อมในเรื่องการตั้งเงื่อนไข โดยให้หลักคิดว่าเป็น โจทย์ปลายเปิดภายในตัว ลองนึกหาตัวว่า “สิ่งใดก็ตามที่เป็นข้อจำกัดที่เป็นโจทย์ปลายเปิดอยู่ในตัว แล้วเด็กที่ได้เงื่อนไขไปจะต้องเกิดความรู้สึก กระตือรือร้น ถูกท้าทาย อยู่หนึ่งไม่ได้”

คำถาม reflection จากเพื่อนครู คือ สิ่งที่ได้รับเพิ่มเติมวันนี้ มีเรื่องไหนที่เกิดแรงบันดาลใจและอยากนำไปปรับใช้กับแผนการสอนของตัวเอง

ครูแนนนี่ แשרว่า สิ่งที่ได้คิดว่าได้เยอะมาวันนี้ คือเรื่อง การสร้างเงื่อนไขให้กับนักเรียน คิดว่าสามารถนำมาใช้ได้เลย กับโรงเรียนบ้านปลาตาว ซึ่งโรงเรียนของเรามีพื้นที่น้กสร้างสรรค์ (maker space) ที่เด็ก ๆ จะได้สร้างสรรค์ผลงานออกมาตามจินตนาการของตนเอง ซึ่งครูอาจจะเพิ่มเงื่อนไขให้เด็ก ๆ เกิดจินตนาการที่กว้างขึ้น และมองกว้าง คิดว่าเป็นสิ่งที่ดีมาก ๆ ที่จะเอาไปทำและเผยแพร่ต่อในโรงเรียน

ผอ.จรินทร์ ศรีสุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านวังดิน สะท้อนว่า ขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้คำแนะนำ ตลอดจนคุณครูในวง PLC Online ที่ได้ช่วยแนะนำแผนการสอนของคุณครูต้อม สำหรับโรงเรียนอนุบาลวังดิน ารูปแบบที่นำมาพัฒนาการเรียนการสอน คือ วัฒนธรรมวิจัยของ สพฐ. และต่อมาก็รับ Stream Design Process ของ สตาร์ฟิช คันทรีโฮม นำมาปรับมาใช้กันจนเป็นที่แพร่หลายในโรงเรียน ล่าสุดจะมีการนำเสนอผลงานกันในวันที่ 31 มีนาคม 2564 นี้

แจ้งนัดหมายกิจกรรมเวที PLC Online ครั้งที่ 12 และกำหนดการจัดกิจกรรม Workshop ครั้งที่ 2-3

การจัดเวที ครั้งที่ต่อไป

PLC ออนไลน์ ครั้งที่ 12

Case

ครูปราศรัย อินทร์คำ

วิชาภาษาไทย ป.4

การเขียนตามจินตนาการ

โรงเรียนบ้านไผ่หนองแคน จ.ศรีสะเกษ

วันที่ 1 เมษายน 2564

เวลา 15.00 - 17.00 น.

แจ้ง Workshop ปิดโครงการ 30 เม.ย. - 2 พ.ค. 64

PLC @พลินพัฒนา

- ศึกษาบทบาทที่วิชาการสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ
- การวัด Visible Learning ผ่านการวัดเจตคติ
- การเก็บข้อมูลเพื่อ Effect Size

ตลาดนัดความรู้ ยกระดับความรู้

- สรุปบทเรียน (ถอดบทเรียน)
- แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน
- (รอมารี คอนเมือ)